

13) *Lasy na wyspie Madeirze.*

Madeira, jedna z wysp portugalskich na morzu Atlantyckim od zachodniego wybrzeża Afryki między 32° 38' szerokości północnej, a 19° 16' długości wschodniej leżąca, miała mieć dawniej nieprzebyte lasy cedrowe, których teraz ani śladu nie ma.

Przyczynę wytopienia tych szacownych lasów, przypisują jedni wybuchowi wulkanicznemu, inni ogromnym pożarom jakie tę wyspę przedtem niszczyły; lecz najpodobniejszym do prawdy, że głównie do tego przyczyniła się ręka człowieka, który z postępem czasu zazwyczaj coraz więcej niszczy jak natura tworzy, a z kolei zupełnie nawet wytopia. Kościół Metropolitalny w *Funchal* cały zbudowany jest z drzewa cedrowego.

Powierzchnię téj wyspy okrywają teraz skały nagie, znaczne przestrzenie wrzosów, (*erices*) i wielkie bagna; lasów zaś prawie żadnych nie ma, i z tego też powodu rosnące tu na spadzistościach skał *Janowiec*, (*Genista*) *Szczodrzenicę* (*Cytisus*) i inne drobniejsze krzewy, mieszkańcy zżynają i za materiał palny używają. Niedawnemi jeszcze czasy jeden z podróżujących widział kilka pięknych drzew rosnących na naj-

wyższym szczycie tamecznych gór, które krajowcy zowią *mirmulano i pao branco*; właściwie zaś ma to być tak zwany *Laurus indica*, którego szacowne drzewo znane jest Anglikom pod imieniem mahoniu madeirskiego. Obok tych pojedynczo gdzie niegdzie tylko znajdujących się drzew, rosną na téj wyspie niektóre gatunki krzewów, *Cactus*, *Euphorbia*, drzewo figowe (dzikie), cokolwiek kwiatów i trawy.
